TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. rugsėjo 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Direktyva (ES) 2016/343 – Nekaltumo prezumpcija – Vieši pareiškimai dėl kaltės – Teisių gynimo būdai – Suėmimo teisėtumo kontrolė“

Byloje C-310/18 PPU

dėl *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija) 2018 m. gegužės 11 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Emil Milev

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai J. C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin (pranešėjas) ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– E. Milev, kuris atstovauja pats sau,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman,

– Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir Y. Marinova,

susipažinęs su 2018 m. rugpjūčio 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: bulgarų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016, p. 1) 3 straipsnio, 4 straipsnio 1 dalies ir 10 straipsnio, siejamų su šios direktyvos 16 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 ir 48 straipsniais, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą prieš Emil Milev ir susijęs su jo suėmimo pratęsimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2016/343 10 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Nustačius bendras būtiniausias taisykles dėl įtariamųjų ir kaltinamųjų procesinių teisių apsaugos, šia direktyva siekiama stiprinti valstybių narių pasitikėjimą viena kitos baudžiamojo teisingumo sistemomis ir taip palengvinti sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimą. Tokiomis bendromis būtiniausiomis taisyklėmis taip pat būtų galima pašalinti kliūtis laisvam piliečių judėjimui valstybių narių teritorija.“

4 Šios direktyvos 16 konstatuojamoji dalis yra išdėstyta taip:

„Nekaltumo prezumpcija būtų pažeidžiama, jeigu tol, kol įstatymų nustatyta tvarka neįrodyta įtariamojo arba kaltinamojo kaltė, viešuose valdžios institucijų daromuose pareiškimuose arba teismo sprendimuose, išskyrus tuos, kuriais tas asmuo pripažįstamas kaltu, įtariamasis arba kaltinamasis būtų apibūdinamas kaip kaltas. Tokiuose pareiškimuose ir teismo sprendimuose neturėtų būti teigiama, kad tas asmuo yra kaltas. Ši nuostata neturėtų daryti poveikio baudžiamojo persekiojimo veiksmams, kuriais siekiama įrodyti įtariamojo arba kaltinamojo kaltę, kaip antai kaltinamojo akto surašymui, ir neturėtų daryti poveikio teismo sprendimams, kuriuos priėmus atidedamas nuosprendžio vykdymas, jei užtikrinamos teisės į gynybą. Ši nuostata taip pat neturėtų daryti poveikio preliminariems procesinio pobūdžio sprendimams, kuriuos priima teisminės ar kitos kompetentingos valdžios institucijos ir kurie grindžiami įtarimu ar apkaltinamųjų įrodymų elementais, kaip antai sprendimams dėl kardomojo kalinimo, jei tokiuose sprendimuose nenurodoma, kad įtariamasis ar kaltinamasis yra kaltas. Prieš priimdama preliminarų procesinio pobūdžio sprendimą kompetentinga valdžios institucija pirmiausiai gali turėti patikrinti, ar pakanka apkaltinamųjų įrodymų elementų prieš įtariamąjį ar kaltinamąjį, pagrindžiančių atitinkamą sprendimą, ir ar sprendime galima nurodyti tuos elementus.“

5 Šios direktyvos 48 konstatuojamoje dalyje nurodyta:

„Šia direktyva nustatomos būtiniausios taisyklės, todėl valstybės narės turėtų galėti išplėsti šioje direktyvoje nustatytas teises, kad užtikrintų aukštesnio lygio apsaugą. Valstybių narių numatytas apsaugos lygis jokiais atvejais neturėtų būti žemesnis už Chartijoje arba [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, toliau – EŽTK] numatytus standartus, kaip išaiškinta Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo.“

6 Tos pačios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas“ numatyta:

„Šioje direktyvoje nustatomos bendros būtiniausios taisyklės dėl:

a) tam tikrų nekaltumo prezumpcijos baudžiamajame procese aspektų;

b) teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme.“

7 Direktyvos 2016/343 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„Ši direktyva taikoma įtariamiems arba kaltinamiems fiziniams asmenims baudžiamajame procese. Ji taikoma visuose baudžiamojo proceso etapuose nuo to momento, kai asmuo įtariamas arba kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką ar įtariamą nusikalstamą veiką, iki tol, kol sprendimas, kuriuo galutinai nusprendžiama, ar tas asmuo padarė atitinkamą nusikalstamą veiką, tampa galutin[is].“

8 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Nekaltumo prezumpcija“ įtvirtinta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji būtų laikomi nekaltais, kol jų kaltė neįrodyta įstatymų nustatyta tvarka.“

9 Direktyvos 4 straipsnio „Vieši pareiškimai dėl kaltės“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės imasi reikiamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad, kol įstatymų nustatyta tvarka neįrodyta įtariamojo arba kaltinamojo kaltė, viešuose valdžios institucijų padarytuose pareiškimuose ir teismų sprendimuose, išskyrus tuos, kuriais asmuo pripažįstamas kaltu, tas asmuo nebūtų apibūdinamas kaip kaltas. Ši nuostata nedaro poveikio baudžiamojo persekiojimo veiksmams, kuriais siekiama įrodyti įtariamojo arba kaltinamojo kaltę, ir preliminariems procesinio pobūdžio sprendimams, kuriuos priima teisminės ar kitos kompetentingos valdžios institucijos ir kurie grindžiami įtarimais ar apkaltinamaisiais įrodymais.“

10 Tos pačios direktyvos 10 straipsnyje „Teisių gynimo priemonės“ nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji turėtų teisę pasinaudoti veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis, jei pažeidžiamos šioje direktyvoje nustatytos jų teisės.

2. Nedarant poveikio nacionalinėms įrodymų priimtinumo taisyklėms ir sistemoms, valstybės narės užtikrina, kad vertinant įtariamųjų arba kaltinamųjų padarytus pareiškimus arba įrodymus, gautus pažeidžiant teisę tylėti arba teisę neduoti parodymų prieš save, būtų užtikrinamos teisės į gynybą ir į teisingą procesą.“

Bulgarijos teisė

11 *Nakazatelno protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 63 straipsnio „Suėmimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Suėmimas skiriamas, jei pagrįstai įtariama, kad kaltinamasis padarė nusikaltimą <…>“

12 NPK 64 straipsnio, susijusio su kardomosios priemonės suėmimo skyrimu ikiteisminio tyrimo stadijoje, 4 dalyje numatyta:

„Teismas skiria kardomąją priemonę suėmimą, jei yra 63 straipsnio 1 dalyje numatytų pagrindų <…>“

13 NPK 65 straipsnio 1 ir 4 dalyse numatyta, kad bet kuriuo ikiteisminio tyrimo momentu kaltinamasis, kuriam skirta kardomoji priemonė „suėmimas“, gali prašyti ją peržiūrėti. Teismas įvertina, ar vis dar yra visi kardomajai priemonei pratęsti reikalingi pagrindai, taip pat ar dar yra pagrįstų įtarimų, kad kaltinamasis padarė tam tikrą nusikaltimą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 Tiriant 2008 m. Sofijoje (Bulgarija) įvykdytą ginkluotą parduotuvės apiplėšimą E. Milev buvo vienas įtariamųjų, tačiau kaltinimai jam nebuvo pareikšti.

15 2009 m. liepos 31 d. tyrimas buvo sustabdytas, nes nebuvo nustatyta nė vieno įtariamojo tapatybė.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad E. Milev buvo iškeltos dvi kitos baudžiamosios bylos.

17 Jis nurodo, kad pirmoje baudžiamojoje byloje dėl banko apiplėšimo Bulgarijos teismas neleido suimti E. Milev, nes manė, kad pagrindinio liudytojo BP parodymai nepatikimi. Toje byloje iki šiol nėra priimta teismo nuosprendžio.

18 Dėl antros baudžiamosios bylos, kurioje pagrindinis liudytojas taip pat yra BP ir kuri susijusi su vadovavimu plėšimus vykdžiusiam nusikalstamam susivienijimui, šis teismas nurodo, kad E. Milev buvo suimtas nuo 2013 m. lapkričio 24 d. iki 2018 m. sausio 9 d., t. y. nuo momento, kai buvo išteisintas dėl visų jam pareikštų kaltinimų, nes Bulgarijos teismas nusprendė, kad liudytojo BP parodymai nepatikimi. Tačiau E. Milev nebuvo paleistas.

19 2018 m. sausio 11 d. procesas dėl 2008 m. įvykdyto ginkluoto apiplėšimo buvo atnaujintas. BP vėl buvo apklaustas kaip liudytojas.

20 Tą pačią dieną E. Milev buvo sulaikytas, kad būtų pristatytas į teismą, kuris turėjo spręsti dėl jo suėmimo.

21 Pirmosios instancijos teismas patenkino prokuroro prašymą paskirti E. Milev suėmimą, motyvuodamas tuo, kad „iš pirmo žvilgsnio“ liudytojo BP parodymai yra patikimi. Antrosios instancijos teismas patvirtino suėmimą, remdamasis BP išsamiais parodymais ir tuo, kad liudytojui gresia baudžiamoji atsakomybė už melagingus parodymus. Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, abiejų instancijų teismai atskirai nagrinėjo BP parodymus ir nelygino jų su kitais E. Milev kaltę paneigiančiais įrodymais. Be to, šie teismai nepriėmė sprendimo dėl jo advokato šiuo klausimu pateiktų argumentų.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad nagrinėdamas suėmimo pratęsimo klausimą, pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nebūtina išsamiai analizuoti įrodymų, ir išnagrinėjo tik BP parodymus. Šis teismas taip pat padarė išvadą, kad kaltę patvirtinančių įrodymų nedidelės įrodomosios galios pakanka tam, kad E. Milev suėmimas būtų pratęstas. Antrosios instancijos teismas patvirtino šią išvadą tik labai bendrai išnagrinėjęs liudytojų parodymus ir konstatavęs, kad įrodymai, „nors ir negausūs, <…> patvirtina kaltinimus <…> ir jie nebuvo paneigti jokiais kitais įrodymais“.

23 Antrą kartą tikrindamas suėmimo teisėtumą, antrosios instancijos teismas nusprendė, kad taikant iš dalies pakeistą NPK byloje surinkti liudytojų parodymai ir kiti įrodymai turi būti analizuojami ne nuodugniai, bet labai bendrai ir kad per tokį vertinimą pakanka nustatyti bendrą tikimybę ir įtarimą dėl galimo E. Milev dalyvavimo darant nagrinėjamą nusikaltimą.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad antrosios instancijos teismas pagal rungimosi principą nenagrinėjo kaltinamojo advokato argumentų dėl BP parodymų šališkumo ir nepatikimumo ir nepriėmė dėl jų sprendimo.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, E. Milev į jį kreipėsi su prašymu iš naujo išnagrinėti jo suėmimo teisėtumą.

26 Anot jo, E. Milev mano, kad nacionalinės teisės akte numatyta sąlyga, lemianti suėmimo skyrimą ir pratęsimą, pagal kurią reikia „pagrįstų įtarimų“, kad kaltinamasis padarė nusikaltimą, turi būti aiškinama atsižvelgiant į jos apibrėžtį, pateiktą 1990 m. rugpjūčio 30 d. EŽTT sprendime *Fox, Campbell ir Hartley prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1990:0830JUD001224486). Jis teigia, kad pagal šią sąlygą reikalaujama, kad būtų objektyvių duomenų, kurie objektyvų stebėtoją gali įtikinti, kad atitinkamas asmuo gali būti padaręs konkretų nusikaltimą. E. Milev taip pat pateikė konkrečių argumentų dėl liudytojo BP nepatikimumo, o jo advokatas daug kartų prašė surinkti liudytojo BP parodymų patikimumą patvirtinančių įrodymų.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nagrinėjamoje srityje atsirado tiek nacionalinės teisės, tiek jurisprudencijos pokyčių.

28 Buvo suformuota nauja nacionalinė jurisprudencija dėl „pagrįstų įtarimų“ vertinimo, pagal kurią bylą nagrinėjantis teismas tiek per ikiteisminio tyrimo stadiją, tiek vykstant teisminiam nagrinėjimui turi priimti sprendimą įvertinęs įrodymus tik „iš pirmo žvilgsnio“, o ne nuodugniai.

29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad sprendimai dėl suėmimo pratęsimo yra „preliminarūs procesinio pobūdžio sprendimai“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2016/343 4 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, taip pat turintys šios nuostatos pirmame sakinyje minėtų sprendimų, „kuriais asmuo pripažįstamas kaltu“, požymių.

30 Jam taip pat kilo klausimas, kokio lygio kontrolę jis turi taikyti pagrindiniams kaltę patvirtinantiems įrodymams ir ar jis turi aiškiai ir konkrečiai atsakyti į kaltinamojo argumentus, atsižvelgdamas į teisės į gynybą sudedamąsias dalis, numatytas Direktyvos 2016/343 10 straipsnyje ir Chartijos 47 straipsnio 1 dalyje. Galiausiai jis siekia išsiaiškinti, ar tai, jog šios direktyvos 16 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad preliminariame procesinio pobūdžio sprendime „galima nurodyti“ kaltę patvirtinančius įrodymus, reiškia, kad šie įrodymai gali būti šalių aptarti teisme ar kad teismas gali juos tik paminėti.

31 Tokiomis aplinkybėmis *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar nacionalinių teismų jurisprudencija, pagal kurią kardomoji priemonė suėmimas (keturi mėnesiai nuo kaltinamojo laikino sulaikymo) gali būti pratęsta esant „pagrįstų įtarimų“, kurie suprantami kaip konstatavimas „iš pirmo žvilgsnio“, kad kaltinamasis padarė nusikalstamą veiką, atitinka Direktyvos 2016/343 3 straipsnį, 4 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, 10 straipsnį, 16 konstatuojamosios dalies ketvirtą ir penktą sakinius ir 48 konstatuojamąją dalį, taip pat Chartijos 47 ir 48 straipsnius?

Jei atsakymas būtų neigiamas, ar atitinka anksčiau nurodytas nuostatas nacionalinių teismų jurisprudencija, pagal kurią „pagrįsti įtarimai“ suprantami kaip didelė tikimybė, kad nusikalstamą veiką padarė kaltinamasis?

2. Ar nacionalinių teismų jurisprudencija, pagal kurią prašymą pakeisti jau skirtą kardomąją priemonę „suėmimą“ nagrinėjantis teismas turi motyvuoti savo sprendimą, nelygindamas kaltę patvirtinančių ar paneigiančių įrodymų, net jei kaltinamojo advokatas yra pateikęs atitinkamų argumentų (kai vienintelė tokio apribojimo priežastis yra tai, kad teisėjas turi likti nešališkas, jei kartais ši byla jam

būtų paskirta nagrinėti iš esmės), atitinka Direktyvos 2016/343 4 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, 10 straipsnį, 16 konstatuojamosios dalies ketvirtą ir penktą sakinius ir 48 konstatuojamąją dalį, taip pat Chartijos 47 straipsnį?

Jei atsakymas būtų neigiamas, ar atitinka anksčiau nurodytas nuostatas nacionalinių teismų jurisprudencija, pagal kurią teismas turi išsamiau ir konkrečiau nagrinėti įrodymus ir aiškiai atsakyti į kaltinamojo advokato argumentus, net jei dėl to kyla pavojus, kad jis negalės nagrinėti bylos ir priimti galutinio sprendimo dėl kaltės, jei minėta byla būtų jam paskirta nagrinėti iš esmės, ir dėl to ją iš esmės turėtų nagrinėti kitas teisėjas?“

Dėl prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros

32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė šį prašymą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

33 Savo prašymą jis grindžia tuo, kad E. Milev šiuo metu yra suimtas ir kad suėmimo pratęsimo teisėtumo klausimą jis nagrinės remdamasis Teisingumo Teismo atsakymu.

34 Šiuo aspektu pirmiausia reikia pabrėžti, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2016/343, patenkančios į SESV trečiosios dalies V antraštinės dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, taikymo sritį, išaiškinimo. Todėl jis gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

35 Antra, kalbant apie skubos kriterijų, pažymėtina, jog vadovaujantis Teisingumo Teismo jurisprudencija reikia atsižvelgti į tai, kad suinteresuotajam asmeniui pagrindinėje byloje šiuo metu yra atimta laisvė ir jo tolesnis suėmimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties (2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *JZ*, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

36 Šioje byloje iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo perduotos informacijos, primintos šio sprendimo 19–25 punktuose, matyti, kad E. Milev šiuo metu yra atimta laisvė ir jo tolesnis suėmimas priklauso nuo Teisingumo Teismo sprendimo, nes šio teismo atsakymai į pateiktus klausimus gali lemti, kad E. Milev bus nedelsiant paleistas į laisvę (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 59 punktą).

37 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgusi į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone, 2018 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo pirmoji kolegija nusprendė patenkinti nacionalinio teismo prašymą ir nagrinėti bylą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

Dėl prejudicinių klausimų

38 Savo klausimais, kuriuos tikslinga nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2016/343 3 straipsnis, 4 straipsnio 1 dalis ir 10 straipsnis, siejami su šios direktyvos 16 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir Chartijos 47 ir 48 straipsniais, turi būti aiškinami taip, kad tikrindamas, ar yra nacionalinės teisės aktuose nurodytų „pagrįstų įtarimų“, kad asmuo padarė nusikaltimą, nuo kurių priklauso šio asmens suėmimo pratęsimas, nacionalinis teismas gali apsiriboti konstatavimu, kad iš pirmo žvilgsnio tikėtina, kad šis asmuo galėjo padaryti šį nusikaltimą, o gal teismas turi nustatyti, ar yra didelė tikimybė, kad tas asmuo padarė nusikaltimą. Nacionalinis teismas taip pat kelia klausimą, ar šios nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad prašymą pakeisti suėmimą nagrinėjantis nacionalinis teismas gali savo sprendimo motyvuose nelyginti kaltę patvirtinančių ir paneigiančių įrodymų, o gal jis turi nuodugniau ištirti šiuos įrodymus ir pateikti aiškų atsakymą į suimto asmens argumentus.

39 Visų pirma, konstatuotina, kad Direktyvos 2016/343 2 straipsnyje numatyta, jog ji taikoma įtariamiems arba kaltinamiems fiziniams asmenims visuose baudžiamojo proceso etapuose nuo to momento, kai asmuo įtariamas arba kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką ar įtariamą nusikalstamą veiką, iki tol, kol sprendimas, kuriuo galutinai nusprendžiama, ar tas asmuo padarė atitinkamą nusikalstamą veiką, tampa galutin[is].

40 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nuspręsti dėl suėmimo, skirto E. Milev iškeltoje baudžiamojoje byloje dėl pagrįstų įtarimų, kad jis padarė nusikalstamą veiką, teisėtumo, konstatuotina, kad Direktyva 2016/343 taikoma ir E. Milev, ir šiai nacionalinei bylai.

41 Tačiau kadangi iš nutarties dėl prašymo pateikti prejudicinį sprendimą nematyti, kad pagrindinė byla susijusi su veiksminga teisių gynimo priemone, numatyta Direktyvos 2016/343 10 straipsnio 1 dalyje, arba su viena iš šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodytų sričių, šis straipsnis nėra svarbus Teisingumo Teismui pateikiant atsakymą šioje byloje.

42 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytų kitų Direktyvos 2016/343 nuostatų pažymėtina, kad šios direktyvos 3 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji ir kaltinamieji būtų laikomi nekaltais, kol jų kaltė neįrodyta įstatymų nustatyta tvarka.

43 Šiuo klausimu direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad, kol įstatymų nustatyta tvarka neįrodyta įtariamojo arba kaltinamojo kaltė, teismų sprendimuose, išskyrus tuos, kuriais asmuo pripažįstamas kaltu, tas asmuo nebūtų apibūdinamas kaip kaltas; tai netaikoma preliminariems procesinio pobūdžio sprendimams, kuriuos priima teisminės valdžios institucijos ir kurie grindžiami įtarimais ar kaltę patvirtinančiais įrodymais.

44 Šią nuostatą reikia aiškinti atsižvelgiant į Direktyvos 2016/343 16 konstatuojamąją dalį, pagal kurią nekaltumo prezumpcijos užtikrinimas neturėtų daryti poveikio sprendimams dėl kardomojo kalinimo, jei tokiuose sprendimuose nenurodoma, kad įtariamasis ar kaltinamasis yra kaltas. Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieš priimdama preliminarų procesinio pobūdžio sprendimą teisminė institucija pirmiausia gali turėti patikrinti, ar pakanka įtariamojo ar kaltinamojo kaltę patvirtinančių įrodymų, pagrindžiančių atitinkamą sprendimą, ir ar sprendime galima nurodyti tuos įrodymus.

45 Be to, pažymėtina, kad Direktyvos 2016/343 dalykas, kaip matyti iš jos 1 straipsnio ir 9 konstatuojamosios dalies, yra nustatyti baudžiamajame procese taikomas bendras būtiniausias taisykles dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų.

46 Be to, remiantis Direktyvos 2016/343 10 konstatuojamąja dalimi, joje tik nustatomos bendros būtiniausios taisyklės dėl įtariamųjų ir kaltinamųjų procesinių teisių apsaugos, siekiant stiprinti valstybių narių pasitikėjimą viena kitos baudžiamojo teisingumo sistemomis ir taip palengvinti sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimą.

47 Vadinasi, atsižvelgiant į Direktyva 2016/343 siekiamą minimalų suderinimą, jos negalima laikyti visapusiška ir išsamia priemone, kuria siekiama reglamentuoti visas sprendimų dėl suėmimo priėmimo sąlygas.

48 Iš to, kas išdėstyta matyti, kad baudžiamosiose bylose Direktyva 2016/343, visų pirma jos 3 straipsnis ir 4 straipsnio 1 dalis, nėra kliūtis priimti preliminarius procesinio pobūdžio sprendimus, kaip antai teismo sprendimą pratęsti suėmimą, grindžiamus įtarimais arba kaltę patvirtinančiais įrodymais, su sąlyga kad šiuose sprendimuose suimtas asmuo nenurodomas kaip kaltas. Be to, savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis galima priimti sprendimą dėl suėmimo, visų pirma, kiek jis turi būti įsitikinęs, kad nusikaltimą padarė

konkretus asmuo, kaip reikia nagrinėti įvairius įrodymus ir kiek detaliai jis turi motyvuoti atsakymą į jam pateiktus argumentus; tačiau direktyva visų šių klausimų nereglamentuoja ir jiems taikoma tik nacionalinė teisė.

49 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2016/343 3 straipsnis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama priimti preliminarių procesinio pobūdžio sprendimų, kaip antai teismo sprendimo pratęsti suėmimą, grindžiamų įtarimais arba kaltę patvirtinančiais įrodymais, su sąlyga, kad šiuose sprendimuose suimtas asmuo nenurodomas kaip kaltas. Tačiau ši direktyva nereglamentuoja sprendimų dėl suėmimo priėmimo sąlygų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo 3 straipsnis ir 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama priimti preliminarių procesinio pobūdžio sprendimų, kaip antai teismo sprendimo pratęsti suėmimą, grindžiamų įtarimais arba kaltę patvirtinančiais įrodymais, su sąlyga, kad šiuose sprendimuose suimtas asmuo nenurodomas kaip kaltas. Tačiau ši direktyva nereglamentuoja sprendimų dėl suėmimo priėmimo sąlygų.

Parašai.